

A gyermekvédelmi törvény meghatározza azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A család- és gyermekjóléti szolgálatot minden települési önkormányzatnak kötelezően biztosítani kell a szociális, mentálhigiénés problémákkal küzdő vagy egyéb krízishelyzet megoldásához segítséget igénylő gyermekek, egyének, családok számára. A családsegítés keretében biztosítani kell: szociális, életvezetési, mentálhigiénés tanácsadást, családgondozást, a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetését, közösségfejlesztő, egyéni, csoportos terápiás programokat és szolgáltatásokat. A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A család- és gyermekjóléti központ egy adott járás területén működik és a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések tartoznak a feladatkörébe. Továbbá a járás család- és gyermekjóléti szolgálatainak szakmai munkáját támogatja és a gyermekek védelmére irányuló tevékenységek ellátására egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat szervez.

Az 1997. évi XXXI. törvényünk (Gyvt) határozza meg a gyermekek alapvető jogait és a gyermekek jogainak védelmi rendszerét. A törvény célja, hogy a hiányzó szülői gondoskodást pótolja, a gyermekek veszélyeztetettségét megelőzze, megszüntesse. Amennyiben egy gyermek veszélybe kerül, és ezt az állam illetékes képviselői észlelik, úgy vagy olyan intézkedések kerülnek alkalmazásra, amely következtében a gyermek ugyan a családjában maradhat, de segítik a nevelésének elősegítését; vagy ha kikerül a veszélyeztetett gyermek a szülői gondoskodásból, akkor az állam helyettesítő védelmet biztosít. A törvény értelmében végső soron a gyermeket a szüleitől vagy más hozzátartozótól csak a törvényben szigorúan meghatározott esetekben és módon, a gyermek érdekében lehetséges elszakítani.

A törvény értelmében a „veszélyeztetettség” egy olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza

A család- és gyermekjóléti szolgálatok látókörébe jellemzően a „sokproblémás” családok kerülnek, egyre komplexebb és mélységében nehezebben felszínre hozható nehézséggel küzdenek a családok. Sok esetben a szülők gyermekük irányába érdektelenné válnak, jövőképük formálásában nem tudnak szerepet vállalni, hiszen ebben ők is hiányt szenvednek. A tanulási értéként nem jelenik meg, hiszen a szülők is szakképzetlenek.

Újabb jelenség, hogy a kliensek között megjelentek a középosztálybeli gyermekes családok, akik párkapcsolati problémájuk, válásuk során gyermekeiket eszköznek tekintve, őket veszélyeztető módon képesek csak korábbi életüket lezárni. A szülők nem rendelkeznek megfelelő

konfliktuskezelési stratégiákkal, ezért elmélyülhetnek értelmetlennek tűnő vitákban, melyet segítség nélkül nem képesek megoldani. A tovább mérgesedő helyzet pedig váláshoz, családok széthullásához még rosszabb esetben a gyermekek kiemeléséhez vezethet.

A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek elmondása alapján megemelkedett a védelemben vett gyermekek száma. Csökkent a szülők motiváltsága, többen érdektelenné, apatikusá váltak. A megemelkedett létszám azt tükrözi, hogy ezekben az esetekben gyermek alapellátásban való gondozása nem vezetett eredményre. A szülők együttműködésének hiánya miatt gyermekvédelmi intézkedést kellett kezdeményezni. Természetesen az egyre komplexebb problémahalmazzal jelentkező családok tekintetében még hatékonyabb esetmenedzseri munkára van szükség, amihez fontos a családdal, valamint a jelzőrendszerrel és a családsegítővel való együttműködés. A szülők következtelen nevelési módszerei, megengedő szülői hozzáállás generálta gyermeki tünetek kezelése, a kortárcsoportok hatásai, a média és az internet által kinyitott világ komoly szakmai kihívás elé állítja a kollégákat.

Békés megyében az átmeneti elhelyezést biztosító gyermekek, illetve családok átmeneti otthona férőhelyeinek száma nem elegendő. Hiányzik az a lépcsőfok, ami a családból való kiemelés előtt még segítséget nyújthatna a szülők számára a gyermeknevelésben, a szülői kompetenciák fejlesztésében, a gyermek családban történő nevelése érdekében.

4.1.1. számú táblázat - Védelemben vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek

Év	Védelemben vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	0	n.a.
2018	1	n.a.
2019	0	12
2020	1	4
2021	0	2
2022	2	2
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A gyermek védelmét a pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások és hatósági intézkedések biztosítják.

Néhány példa az ellátásokra:

- pénzbeli: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, gyermektartásdíj megelőlegezése, kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

- szakellátás: utógondozási ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgálat
- alapellátás: gyermekek napközbeni ellátása, gyermek átmeneti gondozása
- intézkedések: védelembe vétel, családba fogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, átmeneti/tartós nevelésbe vétel, nevelési felügyelet elrendelése

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	35
2018	30
2019	28
2020	28
2021	27
2022	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Mint látható a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma szinte alig változik. Ez is annak bizonyítéka, hogy a családok helyzete nem változik, egyre nehezebben viselik a kevesebb jövedelemből az egyre növekvő kiadások rendezését.

Munkahely hiányában alig fog bekövetkezni változás a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeklétszám vonatkozásában.

A Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Főszabály szerint az a család, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 165 %-át (2023-ban: 47 025 Ft-ot) és a vagyonuk értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket.

- Emelt jövedelmi értékhatár irányadó abban az esetben, ha
a gyermeket gondozó szülő, illetve más törvényes képviselő egyedülálló,
a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos vagy
a gyermek elmúlt 18 éves és még tanul.

Ebben az esetben a kedvezményre való jogosultság akkor állapítható meg, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 180 %-át (2023-ban: 51 300 Ft-ot) és a vagyonuk értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetén a család többek között az alábbi támogatásokra, kedvezményekre jogosult:

- Évente kétszer, augusztus és november hónapban pénzbeli támogatás (2021-ben alkalmanként 6 000 Ft alapösszegű támogatást, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára alkalmanként 6 500 Ft emelt összegű támogatást folyósítanak);
- A gyermek tartására is köteles és nyugellátásban vagy a törvényben meghatározott ellátások valamelyikében részesülő családbafogadó gyám esetén havi pénzbeli ellátás, melynek összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22%-a, továbbá emellett évente kétszer, augusztus és november hónapban pótlék (2021-ben alkalmanként 8 400 Ft);
- Általános iskolás (1-8. évfolyam) gyermekek esetében ingyenes étkezés;
- Középiskolás (1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő) gyermekeknél -50 % étkezési hozzájárulás;
- Szünidei gyermekétkeztetés: a települési önkormányzat a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést
- Felsőoktatásba való jelentkezésnél többletpontok

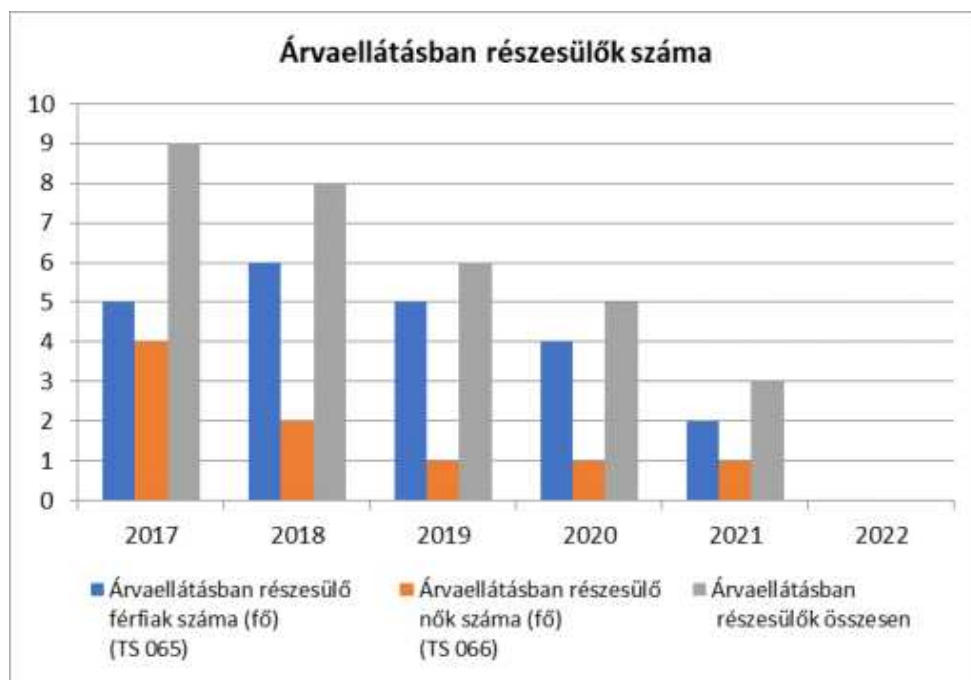
Tarhos település esetében az elmúlt 5 évben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma elfeleződött, a törvényi feltételek nem teljesülése áll a háttérben, mely alapján a családok nem érték el, vagy nem süllyedtek az egy főre eső jövedelmi értékhatár alá – amely bizakodásra ad okot.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Kiegészítő és rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben akkor részesülhet a gyermeket nevelő család, ha időszakosan létfenntartási gondokkal küzd vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe kerül.

4.1.3. számú táblázat - Árvaelátás

Év	Árvaelátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaelátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaelátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	5	4	9
2018	6	2	8
2019	5	1	6
2020	4	1	5
2021	2	1	3
2022	n.a.	n.a.	-
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

- d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői
50%-os kedvezményes étkeztetésben részesül az a család, ahol 3 vagy több gyermeket nevelnek.
- e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;
Jelenleg nincs a településünkön magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek.

- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Tarhos település esetében nem releváns.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzatok feladata. Egészségügyi ellátás az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körébe gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnők jelen vannak a család életének legfontosabb szakaszainál – a gyermekvárásnál, az újszülött fogadásánál, a családi élet kialakításánál, a gyermekek óvodába, iskolába menetelénél. Feladatai az általa gondozott családok, különösen a nők, az anyák, a csecsemők, a gyermekek, a fiatalok egészségének védelme, megőrzése köré szerveződnek. Mára egyre nagyobb szerepük van a kora gyermekkori szűrések elvégzésében. Tarhoson Békés Vármegyei Védőnői Szolgálat védőnője látja el a körzetéhez tartozó családokkal kapcsolatos feladatait.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-
2022	1	n.a.	-
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	1	0	0	n.a.	n.a.
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok					

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Tarhoson sem bölcsőde, sem családi napközi nem működik. A kistérségi társulás megegyezése és közös intézményfenntartás értelmében a tarhosi lakcímmel rendelkező gyerekeket a békési bölcsőde fogadja.

A tarhosi óvoda 1 vegyes életkorú csoporttal üzemel. A gyerekekkel csoportonként két óvónő és egy dajka foglalkozik. Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközzrendszere megfelelő. Udvara jól felszerelt, szabvány szerint készült játékszerekkel, napos-árnyékos területekkel. Az óvoda naponta héttől- öt óráig tart nyitva.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A hátrányos helyzetű, közöttük roma kisgyermek korai képességgondozását biztosító, valamint a szülői kompetenciákat erősítő kezdeményezés a Biztos Kezdet Gyerekház, mely a hároméves kortól kötelező óvodáztatással együtt segíti a nehéz sorsú családokat. A prevenciós program a szülő bevonásával a lehető legkorábbi életkorban biztosít esélyt azoknak a szegénységben élő, 5 év alatti gyermekeknek, akik a család forrásainak szűkössége, illetve hátrányos helyzetű térségben levő lakóhelyük, vagy más szocio-kulturális okok miatt nem jutnak hozzá jó minőségű szolgáltatáshoz. Békés megyében a szolgáltatás: Biharugra, Geszt, Zsadány, Szarvas, Battonya, Kőtegyán, Okány településeken érhető el.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés		

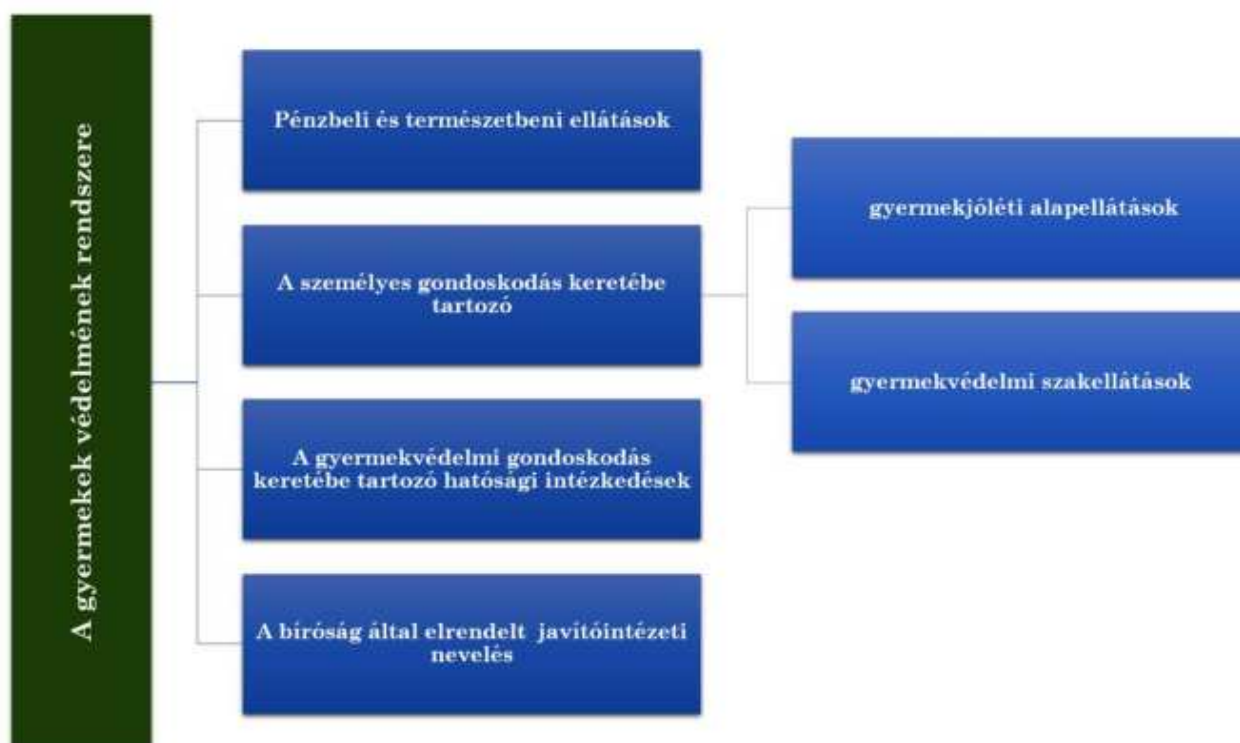

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
Forrás: TelR, KSH Tstar								

f) gyermekvédelem;

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyermekvédelmi törvény) értelmében anyagi okok miatt egyetlen gyermeknek sem szabadna a családjából kikerülnie. Erre végső esetben kerülhet sor, a leginkább felmerülő problémák a gyermekek elhanyagolása, veszélyeztetése, a szülők közötti rendezetlen konfliktusos helyzet, a kortárs csoport bántalmazása, testi -lelki abúzus. A településen a jegyző és a védőnő látja el a gyermekvédelmi feladatokat. Ezen kívül évente rendszeresen tanácskozik a gyermekvédelem helyzetéről a védőnő, az iskola igazgatója, a gyermekvédelmi felelős, az óvoda vezetője, ill. a gyermekvédelmi felelős, a rendőrség képviselője, a gyermekvédelmi szolgálat vezetője és a jegyző.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A család- és gyermekjóléti szolgálatot minden települési önkormányzatnak kötelezően biztosítani kell a szociális, mentálhigiénés problémákkal küzdő vagy egyéb krízishelyzet megoldásához segítséget igénylő gyermekek, egyének, családok számára. A családsegítés keretében biztosítani kell: szociális, életvezetési, mentálhigiénés tanácsadást, családgondozást, a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetését, közösségfejlesztő, egyéni, csoportos terápiás programokat és szolgáltatásokat. A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermek veszélyeztetettségét, illetve a család, a személy krízishelyzetét észlelő rendszer működik települési és járási szinten is, melynek része a **+36-80-630-1550-es 0-24 órában, ingyenesen hívható gyermekvédő hívószám.**

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Tarhos településen van sportolási lehetőség, a Községi Térben tornát, míg a kültéren a sportpályán különböző közösségi sportjátékok üzésének van lehetősége.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű óvodáskorú gyermekek és az 1-8. évfolyamon tanulók ingyenesen, míg a hátrányos helyzetű tanulók 50%-os térítési díj ellenében jogosultak étkeztetésben részesülni.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Tarhos településen minden program a lakosság széles köre számára elérhető, így mind a gyermekek, mind a felnőttkorúak esetében elmondható, hogy a rendezvényeken – azok látogatása során mindenféle társadalmi csoportba tartozó személyek együttesen vannak jelen, vehetnek részt azokon. Semmilyen korosztály körében nem került még sor elkülönítésre, sem kulturális, sem hátrányos helyzetből fakadó különbségek okán.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A településen az önkormányzatnak hátrányos megkülönböztetésről tudomása nincsen.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Előnyben részesítés vagy a hátrányos helyzet kompenzálásából (ingyenes étkeztetés) vagy a szorgalmas és motivált diákok esetében (Bursa Hungarica ösztöndíj) fordul elő Tarhoson.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége